

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj: Nagy hasábnak... Helyesbítési díj: Helyesbítési díj... Kéziratok vissza nem adtnak.

Kitűnő minőségű
VEDÉLCSERÉP
Kapható a debreczeni vaspálya-
varban levő raktárban; arra
váltvány Geréby Fülöp ur
piaczn levő kereskedésében.
Egy darab ára 16 frt 20 kr.
H-Szoboszló, 1888. okt. 20.

Tóth Kálmán,
mérnök.

**HAMBURG-AMERIKAI
TÁRSASÁG RÉSZEVTÁRSULAT.**

Közvetlen német postagőzhajózás
Hamburgból Newyorkba
minden szerdán és vasárnapon.
Newyorkból Newyorkba
minden kedden.
Hamburgból Newyorkba
minden 14 nap alatt.
Hamburgból Nyugatindia
havonként négyszer.
Hamburgból Mexicóba
havonként egyszer.

Közvetlen német postagőzhajó ellátás mellett
Hamburgban mint a fődélközben
Hamburgban mint a legpompásabb
Hamburgban mint a legpompásabb
Hamburgban mint a legpompásabb

Értesítést nyújt a vezénylő megbi-
Becsben IV. Wieden. Weyringer-
Nr. 32.
Kiszámlált ügynökök nagy fizetés
Kiszámlált ügynökök nagy fizetés

Gyomorégés

gyomorégés, lassu anyagcsere, vértö-
fejfájás, szédülés megszűnnek a
mann-féle Karlsbadi pezsgőpor
lata folytán. — Kapható 60 kr.
rt. dobozokban, Debreczenben Dr.
chnek gyógytárában, továbbá N.Vá-
Szatimaron, Szeghalmon stb.

AK

KITÜNTETÉS
SZÉKES-
FEHÉRVAR
exhústérem 1879.

AK

elven,

ket.

legjutá-

közveteszek.

mda tulajdonos.

1871-ben.

A honvédelmi törvényja- vaslat.

(r. e.) Azon törvényjavaslatok, melyeket a honvédelmi miniszter most terjeszt a képviselőház elé, egy generáció szellemi és erkölcsi megsemmisülésére törnek. Mintán azonban félni lehet, hogy a haza u. n. atyjai, a bécsi politikának engedve, szokott könnyelműséggel szolgálatják ki e csapásnak nemzeti ifjúságát: kell, hogy maga az ifjúság mozduljon meg s jajduljon fel az őt fenyegető veszély ellen.

Az ifjúság több helyen már meg is mozdult és ebből örömmel látjuk, hogy nem szolgai nemzedék fog lépnni a most felszínre levő teljes koru szolgák helyére.

A debreczeni akadémiai ifjúság figyelmébe is ajánljuk, a fővárosi egyetemi ifjúság mozgalmát a véderőjavaslat ellen. Az egyetemi ifjúság köréből olvassuk, hogy már napok óta mozgalom indult meg a véderő-törvényjavaslatnak az egyéves önkéntesekről szóló pontjai ellen. Az ifjúság, a rá nézve sérelmes pontok ellen nyilatkozni akarván, engedsélyt kért a rektortól, hogy az egyetemi épületben ülést tarttasson. — Dr. Klinger rektor meg is adta az engedsélyt s az ifjúság t. e. délután értekezletre gyűlt össze a központi egyetem egy első emeleti nagytermében. Már hat óra előtt mintegy kétszáz egyetemi ifju töltötte meg a termet s midőn hat órák az értekezlet megkezdődött, már annyian voltak, hogy sokan kiszorultak a folyosóra. Lers Vilmos joghallgató fejtette ki hosszú beszédében a most fennálló törvény elönyeit a képviselőházhoz beterjesztett javaslatlatszemben. Beszéde végén indítványozta, hogy az ifjúság lépéseket tegyen a javaslat ellen. A jelen volt ifjak egy része erre azzal állott elő, hogy macskakzenét, utcai demonstrációt rendezzenek, de a többség a mellett nyilatkozott, hogy a fiatalokra oly föltételeket ne vigyék az utcára. Ez utóbbi nézet győzött is. Majd felolvasásra került az új törvényjavaslat minden egyes pontja, melyhez többen azonnal tetek észrevételeket. Különösen az a pont háborította fel az ifjúsá-

A „DEBRECZEN” TÁRSASÁGA

A színészekről.

(Megfigyelések.)
Ifju színész: Director ur, szerződöm szivesen, de csakis 150 forintért!
Director: Helyes! Fizetek hát önnek havonta 60 forintot, 90 forintot pedig kereshet a szépségén!
Vén színész: Akkor hát nekem az egész 150 forintot fizesse a director ur, mert az én szépségem már — nem fizet!
Nekem sokat megbocsátanak azért, mert van egy jó tulajdonságom: a szívem.
A primadonnának azonban csak akkor néznek el valamit, ha — sok szíve van!
Az hiszitek, hogy Csiky Gergelyt a rossz darabjért rántották le a mult héten?
Az ördögbe is! A jó darabjai okozták!
Mikor színésznőnek udvaroltam, három veszélyes vetélytársam volt. Egy czukrász, egy ékszerész és a — színházi reporterem!
Tragédia jó hős-szerelmes nélkül csak két helyen fordulhat elő.
Az életben és — némely vidéki szinpadon!
Ha Brigittát el vette volna Kokó király, a vadak így üdvözölték volna a titupi szigeteken:
— Üdvözlégy, r-o-K o k o királyné!
Csak a színészekkel való érintkezés az,

got, mely arról szól, hogy az egyéves önkéntes, ki tisztira nem tesz szert, még egy évet tartozik szolgálni. E pont következtében minden szegény deák két évig lesz kénytelen szolgálni, mert a tisztira elnyerése oly feltételekhez van kötve, melyeknek szegény sorsu ifju megfelelni nem képes. Ezután felolvasásra került dr. Vécsey Tamás, egyetemi tanár, (Móricz Pál veje) egy levele, melyet az ifjúsághoz intézett, s melyben tanácsokat ad, mikép járjon el a javaslat sérelmes pontjaival szemben. — Végül határozatilag kimondották, hogy tiztagu bizottságot választanak, mely memorandumot dolgozzon ki a véderő-törvényjavaslat kifogásolt pontjai ellen. E memorandumot a képviselőház elé fogják terjeszteni.

Hasonló hírt hallunk a kolozsvári egyetemi ifjúságról is és reméljük, hogy a vidék, (igy Debreczen) ifjúsága is tiltakozni fog az ellen, hogy ösmeretlen czélok megszárazására harczolt, öntudatlan anyagnak tekintessék. Ugylátszik, hogy Budapesten a mozgalom enyhítésére, vagy félrevezetésére léptek közbe a honvédelmi javaslatok forrásához közel állók körök részéről. A magyar fiatalok azonban a történelmet tartsa szem előtt, a melyben hasonló merényletre példa nincsen, s a melynek példái csakhamar felvilágosítandják, hogy e törvényjavaslatéhoz hasonló, s a népek jólétét károsító és kényuri tulhajtásoknak feloldozó czélok kérésztílvitelét nem a, sohasem a hazaszeretet követeli, bizony ezek mögött inkább a haza veszedelme rejlik.

A képviselőház véderőbizottsága Tisza Lajos elnöke alatt ülést tartott, melyben tárgyalás alá vette a honvédelmi miniszterium 1889 évi költségvetését. Az ülés elején Thaly Kálmán előadta, hogy a költségvetésben feltüntetett költség-többlet nagy részben kifolyása a réginek, felveti a kérdést, vajjon e költségvetés elintézése nem fog e praecoquálnai a véderőnyeknek?

Fejérváry Géza br. miniszter megnyugtatta ez iránt s később hogy költségvetésének többletét egyfélé a honvédség fejlesztése, mástelöl a felszerelés tette szükségessé. Európaszerte általános a törekvés, hogy

a hol nem őrizheted meg a közöny méltóságát.
Bosszankodol ferde helyzeteden és te, a ki miniszterekkel sem törődhetsz, itt okvetlen idegeskedel, kapacizálasz, protegálasz, vitakozol, eszmét cserélsz, szellemeskedel s csak aztán jut eszedbe, hogy most éppen nem vagy parlamentben és nem irsz vezércikket!
A szerelmes színészért a szakácsnék, a naivaért a kis diákoké járnak a színházba.
Jár-e valaki a tragikusért és a tragikáért?
Mi különbség van a kis káté és az operette között?
A nép szava lehet mindenütt „Isten szava”, csak egy helyről nem.
A — karzatról!
A taps — mint Schiller szerint az áldás — „kommt von oben!”
A melyik színész legjobban hangoztatja, hogy nem fél a sajtótól, az fél tőle legjobban. Dalol, mint gyermek a sötétben...
Se ne szidja, se ne hizelegjen a sajtónak a színész?
Miben tartsa fenn tehát önéreztétét? Udvarias közöny... ez sérti legjobban a kritikust, mert ez hiubb az operette-fejedelménél, a ki centiméterrel méri meg az udvaroncok bőkjának mélységét.
Ebben hasonlók egymáshoz a színész és a kritikusk.
Különös sors a középszerű színészé!

a hadsereg száma szaporítsassék. Mi a se-
reget nem szaporítottuk, hanem felvettük a
hadrendbe a két honvédséget is. Szólok csakis
annyit kér, a mennyi a honvédség élet-
feltételeként elkerülhetlen. Kéri a lovasságnál
a tisztok számának szaporítását s nem ké-
pel magyar embert, a ki ne lenne hajlandó
mindent megtenni arra nézve, hogy a hon-
védség mozgósítás alkalmával feladatának meg-
felelhessen.

Thaly azt tartja, hogy a honvédség
újalkotásakor sem volt másodrendű tartalék-
csapatnak kontemplálva, a mi a miniszter
nézete szerint eddig lett volna a honvédség.
Nemzeti haderőt, az alkotmány fegyveres bást-
tyáját akarták megteremteni s szólok ma is eb-
ben látja egyik fő feladatát. A miniszter
említi a honvédség új rendeltetését, erről
azonban valami sok tudomása nincs a tör-
vényhozásnak. Szólok az önálló hadtest-
beosztásban szeretném látni, a mi az önálló
tüzérséget is feltételezi, a mely rég óhaja a
nemzetnek. Szólok hajlandó a fejlesztés
feltételeit megszavazni, ha az helyes irányban
történik, de az új rendeltetéshez, a minöröl
itt szó volt, jó lélekkel nem járulhatna.
Elismeri szólok, hogy a százkerekek sza-
porítása a honvédség harczipességének csak
előnyére válnék s ha oly sok költséggel nem
járna és annyira nem lennének egyéb térer a
takarékosságra utalva, megszavazná szólok ezt,
de csakis ama feltétel alatt, hogy a hon-
védség nemzeti jellegén s hivatásán semmi csorba nem e-
jtetik. Fentartja különben mindazt, a mi a
nemzeti hadsereg nézve pártállásából kö-
vetkezik.

Bolgár kéri, hogy vajjon a lét-
szám további emelése is tervezetik-e?

Fejérváry br. válaszolja Thalynek,
hogy megváltozott viszonyok következtében
nemcsak nálunk, hanem mindenütt a véderő
ama részének, mely régebben tartaléknak te-
kintetett, az a feladata, hogy első sorban vo-
nujjon az iski. A tartalék szerepét a nép-
felkelés vette át. A honvédség jelleg, ami
előbb volt. Bolgár kérdésére válaszolja szólok,
hogy a létszám jövőben való szaporítása egy-
általán nincs kiáltásba véve.

Thaly kéri, hogy az új felszerelés
meggyezze-e a közös hadsereggel?

Fejérváry b. miniszter válaszolja,
a mennyiben a közös hadseregnél a fel-
szerelés egyes alkatrészeire nézve czélzerű
javítások történnek, kötelesege lesz azt ő
Felségénél a honvédségre nézve is javas-
latba hozni.
A bizottság részleteiben is elfogadásra
ajánlandónak határozta a költségvetést, ki-
fejezván, hogy ohajtandónak tartja, miként a
törzstisztek számaránya ugy a gyalogságra,
mint a lovasságra nézve olyan legyen, mint a
közös hadseregnél. A véderől és a honvé-

ségről szóló törvényjavaslatok előadójává Mün-
nich Aurél választották meg.

Belföldi hírek. A képviselőház ma
d. u. egy órákor ülést tartott. A konver-
zió. A képviselőház pénzügyi bizottsága ren-
des elnöke, Zsigmondy Vilmos gyengékedése
következtében Wahrmann Mór elnöke alatt
tegnap ülést tartott, melyen tárgyalás alá
vette a konverzióról szóló törvényjavaslatot.
Pénztár vizsgáló. A fővárosi
tanács tegnap rendkívüli ülést tartott, a
melyen a polgármester előterjesztésére a köz-
ponti pénztárban váratlan vizsgálat tartását
rendelte el. Hasonlóképen a tanács a kö-
bányai mérleg hivatalnál is pénz-
tár vizsgálatot rendelt el s annak
foganatosításával Matuzka Alajos ta-
nácsnokot bízta meg. — A megfigyelő
osztály Budára költözése ügyé-
ben a fővárosi tanács tegnap hozzájárult a
kórházi bizottság ama javaslatához, hogy az át-
költözés az év utolsó napján történjék meg.

**Az országos regale-értekezlet első
ülése** egyhangúan a következő indítványt
fogadta el: „A regale megváltási törvényjavas-
lat általában a rendezett tanácsu városokra
nézve oly sérelmes javaslatokat tartalmaz,
hogy ohajtandó, miként az a városokra ki-
ne terjesztessék; de ha a törvényho-
zás a javaslatot tárgyalás alapjául elfogadja,
akkor határozottan kívánjuk, — hogy a
törvényhatóságok joggal felru-
háztak városok részére java-
solt jogok és előnyök az or-
szág összes rendezett tanácsu
városaira is terjesztessenek ki.” — Ez indítvány
rezesletesen kifejtése
és indokolása a czéljából — mint
már említettük — bizottságot küldtek ki,
melynek elnökévé az értekezlet elnökét választ-
tották, tagjaivá pedig a két jegyzőn kívül:
Helcz Antal, Csomor Kálmán, Török Bertalan,
Meskó László, Velics Ödön Sarkadi M.
Mihály, Benkő Sándor, Bitterra Kálmán,
Chabada János, Kovács Gyulát és Medgyessy
Zsigmondot, kik tegnap d. u. állapították meg
a másnapi ülésnek bemutató kérvény
szövegét.

Három vár megszüntetése. Király ő
Felsége még 1886. márczius havában kiadta
a rendeletet, hogy Josephstadt, Theresien-
stadt és Olmütz eddigi nagy erősségek vár-
jellegüket elveszítessék s nyitl városoknak te-
kintessenek. A rendelet immár végrehajtott
s a mai nappal a három vár parancsnokása
megszüntette működését. A mai nappal tehát
a három város a nyitl helyek sorába lépett.

Külföldi hírek. Berlin, nov. 6.
Beavatott körökben az hírlók, hogy a czár
berlini látogatása nem fog tavasz előtt meg-
történni. Valószínű, hogy csak júniusban jó
a czár a német fővárosba, a mikor a gysz-
év már lejárt. A Vilmos császár által tett

Ezek uraiják a modern repertoárt.
A színészet a — nebantsvirág
s a publikum az eltévedt bárányska.
A ki egyszer dicserő kritikát küldött be
magáról valahová. A ki már fogadott tapson-
czokat. A ki egy színésztársát ki-, vagy ennek
szerepét el-intrigálta — biztos lehet arról,
hogy nem tehetség.
Vagy előbb jön rá, hogy nem tehetség és
aztán, vagy azért teszi meg?
Olyan mint a nő, mikor már pótbajak-
hoz folyamodik.
Jó szívű tenoristát többet ösmertem,
mint szellemeset.
Színészet étlapja egy hétre.
Vasárnap népszimfivét, erkölcs-
irány drámát, vagy hazafiás darabot adj, mert
a nép erkölce... nebantsvirág le-
gyen!
Hétfőn bohózatot adj és fura operet-
tet, mert a „Blauentag” népe rébhógn akar.
Kedden ugy is csak művelt ember
megy a színházba: adj fiaom vigjátékok.
Szórára — persze — operette jut.
Csütörtökön a publikum töltött
káposztát ebédelvén, ehhez alkalmazkodj.
Pénteken adj szomorú játékok: e
nap ugy is a sajnos eseményeké.
Szombaton azonban adj operettet
a szidók kedveért!
Idécska kezdte volt a női karban.
Végente astán sok, sok férfi-karban!
A színész sáfama, hogy mikor az utcán
végig sétál, mindenkitől kétszer is meghallja
azt a betűt, a mely neki a legkellemesebb.

látogatások sorrendjének megfelelőleg a császár lesz az első, a ki a látogatást viszonozza. — Berlinben való tartózkodása idejére Nagy-űnépességeket terveznek. Ferencz József császár-herceg és Umberto király megérkezését csak későbbi időpontra várják. Bizonytalan az is, vajjon a két uralkodó egyszerre érkeznek-e, de bizonyos, hogy a császárral egyidejűleg semmi esetre. A német császár a „Times” berlini levelezője azt jelenti lapjának, hogy haragja a berlini szabadelvű sajtóval szemben még fokozódott, mióta a lapok oly hangon kezdenek beszélni a császárnak e sajtó ellen követett magatartásáról, melyet az udvari körökben az uralkodó akarata iránti tisztelettel meg nem egyeztethetőnek tartanak. A „Times” egyúttal azt mondja, hogy tágabb körökben is rendkívüli feltűnést kelt az, hogy a német császár a lipcsei birodalmi törvényszék új épülete alapkövének letétele alkalmával Simson, a törvényszék elnökét, egy szóra sem méltatta s élénk megbeszélés tárgyát képezi az a tény, hogy az elhunyt Frigyes császár trónra lépte után rögtön éppen Simson elnököt tüntette ki a fekete sasrenddel, mely Poroszországban a legnagyobb rendjel, ugyanazt a Simson, a ki ellen a fiatal császár most ily eljárást tanúsított. — A porosz választások. Berlin, nov. 7. A 433 választás közül 429-nek az eredménye már ismeretes, és pedig megválasztottak: 133 konzervatív, 64 szabad-konzervatív, 98 centrum-párti, 87 nemzeti szabadelvű, 29 szabadelvű, 13 lengyel, 2 dán, 2 welf-párti és 1 pártionkülső képviselő. Bielefeldben Stöckert, Hagenben Richtert, Danzigban Riekeret választották meg. Majnai Frankfurtban a nemzeti szabadelvűek győztek. Boroszólóból meg eddig csak Schöller (szabad-konzervatív) megválasztásáról érkezett hír, kit a harmadszori szavazásnál választottak meg; a másik két képviselőre meg folyik a szavazás. — Új rendkívüli követ. A hivatalos lap közli, hogy a király ő felsége gróf Khevenhüller-Metsch Rezső követet, a belga királyi udvarhoz rendkívüli követé és meghatalmazott miniszterre kinevezte.

KARCZOLATOK.

(Hátirat a regale-bérlőknek. — II. és III. — Saturnus és magzatai. — Híjjában az áldozat. — H. V. J. tisztelői. — A conversio.)
A regale-bérlő urak debreczeni értekezlete egy valóban alkotmányos államban igen nevezetes sulyt képeznek a regale-megváltási törvény mérlegének azon csészejében, a melybe az ellenzés érvei vettettek.
Azonban nem élünk mi alkotmányos államban s így igen valószínű, hogy a kormány így fogja hátratorozni a magvas feliratot:
„Dass hilft ka' weinen“ ...
Lehet különben, hogy a hátratorozás így fog hangzani:
„Dass macht den Pächter ka' Geld!“
*
A II. kerületi képviselője elnököl a nőgrádi lőtenyésztési bizottságban.
A III. kerületi képviselő faramuczik Budapestben.
Mit nekik a regale-megváltás és mit a debreczeni választók panasza?

Az pisszegésre emlékeztető az betűt, mikor azt mondják mögötte, hogy:
— Ez is szinész...
*
Nincs szörnyebb valami, mint egy „helybeli szerző.”
Ennél már csak egy-egy vendégszereplő „városunk tehetséges ifjuszultotta” lehet rettenetesebb!
*
Színészet tipzarcancolata.
I. En vagyok a te urad publikumod; idegen kupleid ne legyenek én előttem, rögtönzéseket ne csinálj magadnak, hogy a karzatot imádjad.
II. A művészet nevéjé hiába ne vegyed.
III. Megemlékezzél róla, hogy szerepet tanulj.
IV. Organumodat kíméljed, hogy hosszú eleth lehegy a szinpadon, melyet nem korcsokban állítottak fel teneked.
V. Ne játszd mindig csak a sugólyuk előtt.
VI. Ne intrigálj.
VII. Ne tulozz.
VIII. Hamis szöveget ne kövess el a te szerződ ellen.
IX. Felebarátodnak feleségét bűnre ne kívánjad.
X. Se szerepköröt, se szerepét, se festékét, se tapsát, se tolettjét, se kritikáját, se egybenemű jóságát.
*
Az egyik udvarló így szól a divához: Édesem!
A másik meg így: Drágám!
Es a diva ennek lesz dragább, de édesebb is!
*
A hol nincs képtalan, ott nincs balett.
*
Ebéd után egy félórát maradhatos. Vaspsora után — tovább.

Elég, ha békében lehetnek a választottak!
*
Ugy látjuk, hogy az értekezlet tagjai között sokan voltak, a kik az utolsó választások alatt segítettek keresztülvinni a kormány jelöltjeit.
Saturnusra szavaztak, a ki megesszi a magzatait.
Igen logikus volna, ha nem engednek magukat elhelyezni a Tisza-politika saturnusi gyomra által, hanem azokat, a kik oly méltatlanok bizalmukra, megriogatnak egy kis — bizalmatlansági szavazattal.
Ilynemű, a képviselőket állásfoglalásra kényszerítő mozgalom bírna még praktikus haszonnal. Azt a mi a kormányban nem forr a torkára, Budapestben csak — platonikus szerelemnek nézik!
*
És minek az a sok áldozat?
A muszka úgy sem támad meg addig, a mig van egy előállított ujjoncuk, vagy egy megrágható profunt a katonai élesterakban.
Majd ha ez is elfogy, akkor ütnek rajta a kimerült országos.
A deficit örök kiváltsága marad az államnak, mint ezental a — regale-jog!
*
Hazafi Verai Jánost a főkapitány a városi pecséttel ellátott skartekán „koszorús költő”-nek nevezi.
A város egyik nagyrédműi lelkésze pedig a „népköltő” czimmet látja el a lapokban.
*
Csak azért ruházzák rá az éppen nem bolond, hanem csak élelmes csavargóra Arany és Petőfi méltó címét, mert a száz forintokra menő összeharócsolt pénzből oda lökött 1—1 forintot... jótékony célra.
Főkapitány ur! Hát a ponyva-munkákkal való házalási engedély elnyújtásánál elengedte neki, a mit a szegény „sodronyos szlávon” oly szigorúan szokták behajtani?
Nagytisztelét ur! Hát a közizlés rontása nem ellensúlyozza az 1 frtos jótékony-ságot?
Ha a nép — főkapitányának és érdemes lelkészeinek reklamejára — egyszer megkedvelte e minden nepies naivitás, vagy a népdalokban észlelhető ritmikusságot érzéket nélkülöző ostobaságokat, — akkor ugyan híjába akarjuk rákapatni a jó könyvek olvasására!
Házalási engedély váltását, vagy eltolon-crozást az ingyenelőnek, nem hirlapi és hivatalos előismerést!
*
Tisza azt nevezi conversiónak, hogy a jelenben csinált adósságok alatt görnyed majd a jövő nemzedék.

Mert a modern hazafiság a jelen kényelmét tartja hazaszerzetének.
A valódi hazafiság a hazát multjában, jelenében és jövőjében szereti, boldogítja, felti egyaránt.
Az igazi hazaszeretet — convertálni csak a convertiták akarnák, mert nekik a honszeretet is olcsóbb kamatokra átváltandó — terhes államadósság!
Gili Balázs.
*
A bírák megrendszabályozva.
Debreczen, november 8.
Tisza Kálmán úgy gondolta egy időben, hogy a magyar judikatura közegeinek viselkedési felett legjobban a főispánok ellenörködhetnek.
Tisza tehát a magyar jogszolgáltatás független közegét egyenesen az állami omnipotencia — s jobban mondva — a kormány önkény jármái alá akarta behelyezni.
Csak a sajtó és a nemzet egyértelmű ellenállásán mult, hogy Tisza e tervét nem erőszakolhatta keresztül a törvényhozásban.
A sajtó és a nemzet erőlyesen tiltakozott az ellen, hogy a magyar igazságszolgáltatás közege a kormányfővel szemben bármilyen tekintetben függési viszonyba hozassanak.
Most aztán előll Fabinyi az igazságügy-miniszter, s egy a napokban beterjesztett törvényjavaslatban rendszabályozza meg a bíróságot, midőn azok felelősségéről, a bírói feyelem szigorításáról és az ezzel összefüggő, kérdések újabb rendezéséről kíván gondoskodni.
Fabinyi egy kardinális kérdésben eltér. Tiszától, s ő a bírák feletti rendelkezési jogát nem a főispánok, hanem a legfőbb ítélőszéknek e célra megalakított külön tanácsa által kívánja gyakoroltatni.
Annyi bizonyos, hogy a bírák működésének felügyelete az eddigtil különböző erély és nagyobb ellenörzés tesz szükségessé, de másfelől csak újabb visszaélések forrása lehet ha azok a közegek, kik a felügyeleti jog gyakorlására hivatvák, mértékben tul zaklathatják a bíróságot.
Ez utóbbi tekintetben a Fabinyi által beterjesztett törvényjavaslat nem nyugtathatja meg sem a bíróságot, sem a közvéleményt, mert a felügyeleti jog körét nem állapítja meg s csak annyit mond, hogy az iránt az igazságügyi kormányrendeletileg fog intézkedni, pedig legalább a főirány és alapelveknek meg kellett volna magában a törvényben is jelöltetniök, hogy a törvényhozás tájékozva legyen s az igazságügyi kormányfőnek megadhassa a szükséges utasításokat.
Káros különösen a törvényjavaslatnak azon intézkedése, mely lehetőséget állapítja meg annak, hogy a bírók: „közszolgálati érdekekből” meg fegyelmi vétség esetén kívül is áthelyeztessenek.
Ez által másfelől megint csak tér nyitattik a kormányra arra, hogy a neki nem tessző bírókat örökösön cserélgesse, s ezzel a jogszolgáltatás menetét zavarja, s a legfőbb bíróság illető tanácsát állandó harciba állítsa főképp az első folyamodású bírókkal szemben.
Es ez annál veszedelmesebb, mert az áthelyezésre kizemelt bíráknak még csak a védekezés joga sem adatván meg — a kormány tetszése szerint vándorolthatatja őket egyik helyről a másikra, a mely lehetőség pedig egyenesen a bírói függetlenség biztosítékait jászta el.

Bérlet idején a director a Schiller „Dal a Harang”-jából idéz. Ha ugyan: Megolvasván a drága főköt, Mind, mind együtt találja őket!
Gáspár Imre.
*
Röpirat 1861-ből.
(1847 vagy 1848? Tájékozásnál. Több képviselő Debreczen. Nyomatott a városi könyvtárában. 1861.)
I.
Az országgyűlési felirás O Felsége által elfogadott és most bekövetkező fejlemények feladata leendő határozni azon kérdés fölött, valyon a képviselőház valóban a nagy politikai eszélyesség színvonalára emelkedett-e akkor, midőn a június 30-iki császári patens rendelele előtt meghajolva, a feliratnak mind czimezésében, mind a szövegben az 1790-diki koronázó országgyűlés által követett eljárásból alkalmazkodott, vagy sulyos hibát követett el a baloldal az által, hogy meggyőződésén erőszak elkövetését engedvén, a jogszolgáltatás előbb kiküzdött győzelmét feláldozta, s a parlamenti életben, ha nem példátlan, de mindenesetre veszélyes oly eset előállításába egyezett, miszerint a bebizonyult kisebbség kívánata érvényesüljön a kérés természetüsertékü politikaiokok által erkölcsileg hallgatásra kényszerített többség ellenében.
Mindenesetre egy nevezetes forduló ponthoz jutottunk; mert akár egyenesen és határozottan megtagadja a tényleges hatalom a nemzet jogos és törvényes követeléseinek teljesítését, akár a kedvezőtlen külvilág viszonyainak folytán, kiterő választ adand: az ország és kormány közötti küzdelemnek újabb sszaka, az eddigtil különböző irányú és

hanem azért a centralizáló absolutismus által a forradalom leverése után mint felhasználható eszközök, eldobattak, — többnyire komor hallgatásba vonultak. A magán érdekek rendezésében s legalább az anyagi jólét és gyarapodás eszközeinek kifejtésében összpontosult az értelmiség törekvéseinek iránya; de a siker nem állhatott arányban a küzdelemmel, midőn a kormány népszegényítési rendszabályai folytást fölémeltették a munkának, iparnak, s minden előkifejtésnek eredményeit. Mi a nyilvános életet illeti, ennek küzdelel a sajtó meghagyott, mert ez oly tényező erő, melynek fegyverét: a betűt a tizenkilencedik század közepén már a legmervebb absolutismus sem bátorodik elkobozni; de a folytonos elnyomás és a német rendőri bilincsek azt eszközölték a sajtóra nézve, mit minden szolgaság, ha hosszasan tart, egyéne mint népre nézve okvetlenül eredményez. Kivételzettilk egyesek jelleméből, s a machiavellismusnak nincs oly fogása, melyhez az iró nem folyamodott volt. Ha lehetséges akart maradni s a bizonyos irányban a hon javára hatni kívánt, legelőször is ünnepélyesen igérnie kellett, hogy a hatalmat támogatandja, mely igéretet beváltania eszeágában sem volt. Nyíjas arcot öltött a hatalommal szemközt, melyet lelkéből gyűlölt, sőt hányszor meg történt, hogy az elnyomásunkra és kiirtásunkra alkalmazott rendszer gépezetének egyik vagy másik kerekéről, mint nélkülözhetlenről, s az absolutismus nagy horderejű tényeiről, igényeiről, s rendszabályairól, mint a kor s elutasíthatlan viszonyi jogos követelményeiről szót, csak hogy a loyaltás köpenybe öltözve a gépezetbe valamiképp oly kereknek beillesztését is eszközölhesse, melyek destructiv hatásuknál fogva a rendszer bomlására vezetessenek. — A nagy közönségre sem maradhadtott mindez hatás nélkül. Réá adta magát, hogy a sorok közt olvasni tanuljon, s midőn az irodalmi irányokat megítélte, nem az eszközöket, nem a mozt tekintte, hanem a célt, a lelkiéletet, s az elrejtett irány

Er oly veszedelmes helyzetet teremt a bíróságra nézve, a melyet úgy az ök érdekek, mint a jogszolgáltatás magasabb érdeke szempontjából csak kárthatni lehet.
*
HELYI HIREK.
* A mi bálunk. A deb. függetlenségi párt f. hó 24-én este nyolcz órakor táncvigalmat rendez a saját pénztráza javára. A vigalom színhelye lesz ezuttal is a „Koronavendéglő, a belépti díj pedig 1 frtban van megállapítva. A talp alá valót pedig a Zsig Jozsi jól szervezett zenekara fogja huzni. — Ételek és italok pontos és kielégítő kiszolgáltatásáról kellően gondoskodva leendő Felső-litjuk pártunk hívei és általában a magyaros zamatu, festelen mulatságok kedvelőit, s főleg a mindkét nembeli nemes ifjúságot, hogy a mi bálunkon övéikkel együtt, minél nagyobb számmal megjelenni méltóztassanak. Belépti jegyek a meghívó előmutatása mellett válthatók André Károly és Mayer Ferencz urak kereskedésében, a kör helyiségekben és este a pénztránál. — Felhívzések hirlapilag nyugtáztaknak. — A meghívók kézhez juttatása folyamatban van; ha pedig valaki tévedésből meghívót nem kapott volna, legyen szives a függetlenségi kör helyiségekben ez iránt jelentkezni! Megvagyunk róla győződve, hogy ez az ősi bál melletlen fog csatlakozni a mi pompás mulatságaink eddigi sorozatához!
* A regáléváltás és a városok. A sz. kir. és rend. tan. városok küldötti tegnap délelőtt folytatták ülésezésüket a pesti megyeház nagyertermében. Kovács Károly elnök megnyitván az ülést, felolvasásra került a 15-ös bizottság által készített jelentés. Dr. Florek Károly a bizottság és értekezlet főjegyzője felolvasta a bizottsági munkálatot, mely két részből áll, és pedig a bevezető részből, mely elmondja, hogy mily serelem a regáléváltás javaslat a városokra és a második részből, mely a petítumot tartalmazza. Az értekezlet megállapította abban, hogy miután az idő rövidségénél fogva még a szövegezés nem készülhetett el teljes korrektséggel, jelenleg csak a tulajdonképpeni kérvényt veszik tárgyalás alá s a végleges szövegeztet utólagosan fogja meg a 15-ös bizottság megállapítani. Az értekezlet e szerint a bizottság által fogalmazott s dr. Meskó László nyiregházai főügyész közölte a bizottság első petítumát pontos ily szövegben fogadta el: „Az italmérségi jog megváltása a rendezett tanácsú városokra ki ne terjesztessék, hanem a városok regáléváltásában meghagyatván, saját területükön az italmérségi illetékek és díjak szedésére feljogosítottassanak, ugyanazon módozatok mellett, melyet az italmérségi jog kihasználása tekintetében törvényhatóságilag megállapítottai fognak.” A petítum második pontja vita nélkül fogadtatott el a következő szövegezésben: „Ha azonban az italmérségi jog megváltása a r. t. városokra is kiterjesztetnek, — ugyanazon elvek szerint, ugyanazon jogokban részesítetessenek, mint a törvényhatóságokkal felelő városok.” A harmadik pontot követőleg szövegezték Papp Elek, Székelyvári N., Csomor Kálmán, Sarkady N. Mihály hozzászólásai után: „Adassék az állam által a ki-sajátítandó italmérségi jog vagyoni értékének teljes megtérítése, megengedtetvén a r. t. városoknak, hogy akár zárszámadásaik, akár más hiteles bizonyítékot nyújtó módon a valóságos értéket kimutathassák.” A negyedik pont következőleg fogadtatott el kisebb felszólalás

sok után: „Kiváltási díj czim 5%, vonassék a lönítve kintüve vétésekk.” Az szó: „Megváltási foku hatóságai bíróság ruházt a kártalanítási vényhatóságai kuldendő albiz bizottságnak kuldhetők ki.”
* Felolva estelye tegnap a városháza megteit nagygei. A felolvas választmányi talaleinök, s Be jelen. Megnyitd felolvasó Cs i n o emancipatio tetszés mellett több ízben haszeselebb érteit a nők munkák sem ellenzi. A terjedelmében ger Ilona k. a — Kosa Barna nek, Japunk f. költői elbeszél taltan figyelem eljenzessel fogmúrló különben tot mondaní. A lett vége.
* Komény higany-oszlopa alá. Az ősz u fákról lebuillott a ott a fűtés i kezdte szigorú.
* A hajd bizottsága tein regale bérlőknek mozgalom orsz azokat. A mozveket őlt, s az e hó 14-én fel szág többi részé tisztelegni a m képviselőinél, a feltáró feliratok
* Állami egyes lakosi miniszterhez, szölőtelepet s nister tudatta gyon méltányol ast saját ere kedveköntelenség ba akár a egylet, vagy létesíti a telep adna szőlővesz közeget a ber közeget az eset lásra is eklidde
* Az sv. üléssé — mint kézl S a f a r tustület elnöke zett és tapintat lemi képzettség házmegyével ve

nyomozta, mely köidőni kénytel
A nemzet nem változott, vart, s mindaz, nem volt egytér az erő kife pillanatban a sen. Így ezert 20 ka után a k s lassanként kik az ország igeret őstintese sobb pedig meg zódésre jöttek, a hazában erős 1848-diki alkotnak sürgetesere az 1848-diki állítása előtt k nemzet önállósá sikamlós ösvény kal óhajtanódott a megyei ö tyaiközze fogadna a hívó level lasztásáb manyos b Allitása e nek. Azok, ki dotat nélkül a helyreállítását, ház uralma alatek, azon hitbe veteleseihez s diki alkotmány gata s bécai gartatás okvet bécsi kormány egyi bukás me szonyok által i

szedelmis helyzetet teremt a... a melyet ugy az ok erdekuk...

LYI HIREK.

alunk. A debr. függetlenségi... este nyolc órákor táncz...

valóság és a városok. A sz... városok küldöttei tegnap...

szerepe a bevezető részből, mely... mely sérelmes a regálótörvény...

szerepe a bevezető részből, mely... mely sérelmes a regálótörvény...

centralizáló abszolutismus által... verése után mint felhasznál...

sok után: „Kezelési költség, s illetve meg... váltási díj címén a r. t. városoknál legfeljebb...

* Feloalvasó-ór. A debr. felolvasókör első... estelye tegnap d. u. 5 órákor tartatott meg...

* Kemény fagy volt az éjjel. A hőmérő... higany-oszlopa mélyen leszállott a fagypon...

* A hajdu-megyei regale-bérlők intéző... bizottsága felhívást intéz Magyarország összes...

* Állami szőlőtelep Kéy és Nagykéya... egyes lakosai azon kérelemmel járultak a...

* Az ev. ref. iskolaszék tegnap tartott... ülését — mint értesülünk — három jelölt...

nyomozta, mely a hatalommal szemközt elbur... kolósi kénytelen.

A nemzet reménye maradt a régi, hite... nem változott; A bécsi hatalomtól mit sem...

(Folyt. köv.)

* Az apai szív. Emeltettük, hogy Soly... mossy Bálint ér-endrei birtokos és volt orsz...

* Színház. Sánta Antal, a nemzeti szin... ház nagyerdemű tagja, ki 1858-ban Rösslerrel...

* Uj beszélykötet. A „Debreczeni El... lenör” kiadóhivatala előzetes felhívást...

* A lefőzött apa. Egyik helybeli uriem... bernél, a ki vendégszeretetről városrészre...

* Husárok megállapítása bejelentve 1888... évi nov. 7-től 14 ig. 30 kr. Erdei Jánosnál...

* Talált tárgyak. Folyó év október hó... 26-án az Ondódon egy pár férfi csizma, női...

* Biztos gyógyhatás. Mindazok, kik rossz... emésztés vagy székrekedés következtében...

Hazánk s a külföld.

— A „per tu”. Egy vidéki lap szerkez... tője a napokban Károlyi Gábor gróftól társal...

Muzsák.

— Uj könyvek. Beküldettek hozzánk a... következő uj könyvek: „Tüzrendszeti szabá...

Közgazdaság.

— Sertésárak. A kőbányai sertésárak... csarnok távirata, nov. 6. Az áru váltóz. magy...

— A szegedi szövetség és iparegyesü... let. Az iparegyesület igazgatóságának üle...

— A seesz denaturálása. A magyar es... az osztrák pénzügyminiszternek a seesz...

mértékben natrolug adandó s csak akkor al... kalmazható az adó mentes használatra szánt...

— A magyar gazdák hadsereg ellátási... szövetkezetének igazgatósága tőlést tartott...

Gabnaárak (Budapesti terménytőzsde... nov. 6.) Buza észre — pénz, buza...

Apró cseprő.

Rend legyen mindenben. P a p : Hát csakugyan újra megházasodik...

— Minek tépted össze az én hű szívemet!... Minek tépted össze az én hű szívemet!

— Szóljatok szeliden az árvdokhoz és... azokkal jól tegyetek!

Alkorian.

— A mely kiirtása a butorkébi radika... lis eszközök segélyével csak nagy ritkán...

SZERKESZTŐI POSTA. K H L. Kijátszások. Szép levélnek föl nem...

Debr. színház. Holnap, pénteken, nov. 9-én, páros... MAGDOLNA. Paraszt tragédia.

MOLL SEIDLITZ POR

Tavaszi
gyógyítás.

Nyári
gyógyítás.

Őszi
gyógyítás.

Téli
gyógyítás.

Csak akkor valódi, ha minden dobozon a gyár-
jegy egy sas és MOLL A.
sokasorosított czéje látható.

Gyors gyógyhatás makacs gyomor- és állatbajok,
gyomorgörcs, nyálk, gyomorférgés, székrekedésnél, májbajok,
vértelenség, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségeknél.
Egy eredeti doboz használati utasítással 1 frt.

Raktárak az ország minden nevezetesebb gyógyszerházaiban.
MOLL A. gyógyszerész es. kir. udvari szállító, Bécs,
Stadt, Tuchlauben 9.

Szétküldés naponta utánvét mellett. 2 doboznál kevesebb
nem küldetik.

Elismerés MOLL A. urhoz Bécsben.

Ülő foglalkozásomnál az ön Moll-féle Seidlitzporai
igen jó hatást gyakorolnak; ismerem ezt egyszer a min-
denkorra és szívólyos „Isten fessze meg”-et mondok ér-
te; csak a gyomrot jóvá és főt könnyűvé teszi.

Tisztelettel

Steinke P. J. lelkész Honnetachlag-ban.

MOLL-FÉLE FRANCIA BORSZESZ ES SÓ

Legjobb
bedörzsölő-
szer

köszvény

CSUZ

és minden

meghűlési
betegségek
ellen.

Csak akkor valódi, ha minden üveg MOLL A.
védjegyét és aláírását viseli.

Bedörzsölésül sikeres használati közzvény, csuz, min-
denemű testfájdalmak és benulásnál; borogatás alakjában
minden sérelem és sebnél, dagasztok gyuladásoknál. Bel-
sőleg vízzel vegyítve hirtelen rosszul, hányás, kolika és
hasmenésnél.

Egy üveg ára használati utasítással 90 kr. o. 6.
Raktárak az ország minden nevezetesebb gyógyszerházában és
anyag kereskedéseiben.

MOLL A. gyógyszerész es. kir. udvari szállító Bécs,
Stadt, Tuchlauben 9.

Szétküldés naponta utánvéttel. Két üvegnél kevesebb
nem küldetik.

Elismerés MOLL A. gyógyszerész urhoz Bécs.

Kitűnő Moll-féle francia borszesz és sója vidéke-
men nagyszerűen működik. Küldjön nekem 50 üveggel,
mivel az emberiség segítségére készíttet őhajtók tar-
tani magamnál. Mély tisztelettel

Hornof, lelkész Micholup-ban

Raktárak Debreczenben: Tamásy Károly gyógyszer. Tóth Béla gyógyszer,
Szent-Királyi és Kaland, Gerőti Fülöp.

»Korona-forrás« legtisztább és legolcsóbb égvényes
savanyuviz-raktár Debreczen és vidékére.

Gazdák és iparosok általános hitelszövetkezet debreczeni
fióktelep áruccsarnoka

a j a n l:

valódi

tokaji aszu gyógybort,

szegszárdi, egri (bikavér), sashegyi vörös borokat; kittinó
jamaikai rumot, teát, teasüteményt, finom liqueröket, —
francia, magyar cognacot, Liebig-féle huskivonatot, —
Nestel-féle gyermek táplisztet, császár-olajat, petrolumot,
Flóra-gyertyát; — továbbá mindenemű pinczegazdasági
cikkekkel, ugyszintén fűszerárakat legjobb minőségben
jutányos árak és pontos kiszolgálás mellett.

Tisztelettel

Gazdák és iparosok általános hitelszövetkezet

debr. fióktelep áruccsarnoka.

N.-várad utca, megyeház mellett.

»Korona-forrás« legtisztább és legolcsóbb égvényes
savanyuviz-raktár Debreczen és vidékére.

Telefon összeköttetés.

Turai Farkas

ELSŐ

MOSÓ és TISZTÍTÓ

intézete

főpiacz, Weisz Sándor ur házában.

Elvállal mindennemű

női és pipere árakat és

kelengyéket,
mosásra és tisztításra.

Függönyök legolcsóbban.

Megkaptam az ön becses küldeményét az
egy palaczk

fülgőgyászati kivonatot,

melylet én egy 35 év óta nehéz hallásban
szenvedő férfi részére rendeltem. Valóságos
csoda, hogy miú hatást gyakorolt ezen szer
a fentírt egyénre. Miután azt 24 óráig hasz-
náta, képes volt előbb teljesen süket füleivel
a fali órának tik-takját több méter távolság-
ból tisztán meghallani. A férfi, kinek a világ
mintegy újjászületett, Isten után önnök kö-
szöni a csodás segélyt.

Teljes tisztelettel maradok, lekötelezetje
Alexandertfeld. Manzey Gusztáv.

Ezen fülgőgyászati kivo-
nat — Dr. Schupok u. k. segédorvos készít-
ménye — használati utasítással együtt 2 frt
előleges beküldés mellett bérmenten kapható
(Glaomelli Ferencz főraktárából, Wien Funt-
haus, Stadiongasse 1. 2.

KÖNYV- és KÖNYOMDAI-MUNKÁK FELVÁLLALTATNAK.

KUTASI IMRE

KÖNYV- és KÖNYOMDÁJA

Debreczenben, Főpiacz. Sz. Nagy Károly ház.

Ajánlja magát mindentéle

KÖNYV- és KÖNYOMDAI MUNKÁK

gyors és pontos elkészítésére;

elvállal; tankönyveket, hirlapokat és folyóiratokat minden nyelven,

et bor- és árlapokat; díszműveket

arany- ezüst és színnyomatban; a törvénykezéshez megkívántató

* ROVATOZOTT IVEKET; *

diszes egybekelési- és látogató-jegyeket.

Szóval a nyomdászathoz tartozó megrendelések gyorsan és hiba nélkül, a legjuta-
nyosabb árban eszközöltetnek.

A papir gyári árban számíttatik.

HIRDÍTÉSEKET a kiadásomban hetenkint ötször megjelenő „DEBRECZEN” cz. hirlapban legolcsóbban számítva közléteszek.

KUTASI IMRE könyv- és könyomda tulajdonos.

DEBRECZENBEN, Főpiacz SZ. NAGY KAROLY ház.